

Az ítéltábla a dr. Nagy Sándor ügyvéd által képviselt **felperesnek** a dr. Keresztély Rita ügyvéd által képviselt **I.r. és II.r alperesek** ellen **kölcsöntartozás megfizetése** iránt indított perében a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság 2011. szeptember 7. napján kelt P.20.142/2011/34. számú részítéletével szemben a felperes által 42. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson - meghozta a következő

r é s z í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság részítéletének megfellebbezett rendelkezését részben megváltoztatja, és az I. és II. r. alperesek egyetemleges marasztalását 36.065.734.- (harminchatmillió-hatvanötezer-hétszázharmincnégyszáz) forintra és ennek az elsőfokú részítéletben írt kamataira,

855.000.-(nyolcszázötvenötezer) forint eljárási illetékre és 500.000.-(ötszázezer) forint ügyvédi munkadíjra emeli fel.

A részletfizetésre vonatkozó ítéleti rendelkezést mellőzi.

Kötelezi az alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 15 napon belül 952.000.-(kilencszázötvenkettőezer) forint másodfokú perköltséget.

A részítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s :

A felperes keresetében az alperesek egyetemleges kötelezését kérte kölcsön jogcímén 136.799,45 euró és ezen összeg után 2010. szeptember 27-től a kifizetésig járó 3 havi euribor+6 % ügyleti és 6 % késedelmi kamat, továbbá a perköltség megfizetésére. Hivatkozott az alperesekkel kötött kölcsönszerződésre, és annak 2010. május 12-ére való felmondására. Álláspontja szerint a kölcsönszerződés 1. pontjában rögzített devizanemben kötelesek az alperesek a kölcsönt és járulékait megfizetni.

Az alperesek 26.533.000.-Ft összeg erejéig elismerték a felperes keresetét. Ezt meghaladóan azonban vitatták a követelés összegét és jogcímét, kérték továbbá a tartozás részletekben való teljesítésének elrendelését.

A felperes az alperesek részletfizetés iránti kérelmét legalább havi 300.000.-Ft összegű részletekben tartotta elfogadhatónak.

A megyei bíróság a fellebbezéssel támadott részítéletében kötelezte az I. és II. r. alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 26.533.000.-Ft-ot és ezen összeg után 2010. szeptember 27. napjától a kifizetés napjáig háromhavi euribor + 10 % mértékű évi késedelmi kamatot, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte az I. és II. r. alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 30 napon belül 630.000.-Ft eljárási illetékből és 200.000.-Ft ügyvédi munkadíjból álló perköltséget. Kimondta, hogy ezt meghaladóan a felek maguk viselik az eljárás során felmerült költségeiket.

Az elsőfokú bíróság a tőke és késedelmi kamattartozás megfizetését 120 havi részletben rendelte el. Az első 118 részlet összegét 220.000.-Ft-ban és annak 2010. szeptember 27-étől a kifizetésig járó ítélet szerinti késedelmi kamatában, míg a 119. és 120. részlet összegét 286.500.-Ft-ban és késedelmi kamatában határozta meg. Kimondta, hogy bármely részlet megfizetésének elmulasztása esetén a teljes még fennálló tartozás esedékessé válik.

Határozata indokolásában megállapította, hogy a felek 2008. május 6-án kötöttek szabadfelhasználásra szóló annuitásos devizaalapú forint kölcsönszerződést. A felperes 120.000 eurónak megfelelő forint összegű kölcsönt nyújtott az alpereseknek, amelynek visszafizetését az alperesek 240 havi részletben vállalták. A havi törlesztőrészlet összege 277.000.-Ft volt. Az alperesek 2009. január 2-ig minden hónap utolsó napjáig a kölcsöntartozás utáni ügyleti kamatokat voltak kötelesek megfizetni, majd 2009. január 2-től voltak kötelesek az annuitásos részlet fizetésére. A kölcsönt a felperes euró devizanemben tartotta nyilván. Az ügyleti kamat mértéke a folyósításkor 3 havi euribor + 4 %, összesen évi 8,731 % volt. Az alperesek ugyan a kölcsönszerződés alapján befizetéseket teljesítettek, de késedelembe estek, a felperes pedig a törlesztés elmaradása miatt 2010. május 12-re felmondta a kölcsönszerződést. A felek megállapodása alapján az alperesek ezt követően is résztörlesztéseket végeztek.

A részítélet jogi indokolásában az elsőfokú bíróság a Ptk.523. § (1) bekezdésére, valamint a Ptk.321. § (1) bekezdésében és a Ptk.319. § (1) és (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel kifejtette, hogy a kölcsönszerződés megkötésétől kezdve az adósok a szerződés szerinti feltételek mellett voltak kötelesek visszafizetni a kölcsönt. A kölcsönszerződés felmondásával a peres felek közötti jogviszony megszűnt, az adósok a teljes, a felmondás időpontjáig esedékessé vált, a szerződésből eredő kötelezettségük és a még ki nem fizetett tőketartozás megfizetésére kötelesek. A hitelező által a szerződés felmondását követő időszakra számított egyéb járulékok (ügyleti kamat, kezelési költség, hiteldíj, stb.) megfizetésére az adósok nem kötelesek. Amennyiben az adósok a szerződés felmondásával egyidejűleg kifizetik a hitelező részére a szerződés megszűnéséig lejárt szerződéses tartozás összegét, illetve kifizetik a felmondással esedékessé vált teljes, még ki nem fizetett tőketartozást, úgy ezzel az elszámolásra is sor kerül, a hitelező további követeléssel az adósok felé nem élhet. Az esedékessé vált szolgáltatás késedelmes teljesítése esetén a hitelező késedelmi kamatot követelhet. Mértéke meghatározásánál a szerződésben meghatározott ügyleti, illetve késedelmi kamatot is figyelembe kell venni, azonban a felmondás után már késedelmi kamat és nem ügyleti kamat jár. A felperes tehát az alperesektől követelheti a szerződés megszűnéséig a már lejárt tőkerészleteket és késedelmi

kamatait, továbbá a felmondás folytán lejárt teljes hátralékos tőketartozást és annak a felmondástól járó (ügyleti kamat + 6 % mértékű) késedelmi kamatát.

Az elsőfokú bíróság nem osztotta a felperesnek a követelés pénznemével kapcsolatosan elfoglalt jogi álláspontját. Hangsúlyozta, hogy a devizaalapú kölcsönszerződés esetében a kölcsön folyósítása és visszafizetése is forintban történik, csak a kölcsön nyilvántartására kerül sor deviza pénznemben. A szerződés tehát nem deviza kölcsönszerződés. Ezzel áll összhangban a szerződés 4. pontjában foglalt rendelkezés. A devizaalapú kölcsönszerződések esetén a hitelező forintösszeget követelhet az adósoktól. Az alperesek felmondáskori tőketartozása, lejárt ügyleti kamattartozása, illetve lejárt költségartozása és lejárt késedelmi kamattartozása tekintetében a felperes ellentmondásos nyilatkozatokat tett, a befizetések általa való elszámolása nem felel meg a Ptk. szabályainak. A felperes a megfelelő tartalmú kimutatások elkészítésére irányuló többszöri felhívásnak - ezzel bizonyítási kötelezettségének - sem tett eleget. Az alperesek ugyanakkor elismerték 26.533.000.-Ft tőkeösszegben a felperes követelését, így a keresetben megjelölt időponttól számított késedelmi kamattal együtt ezen tőkeösszeg egyetemleges megfizetésére kötelezte a bíróság az alpereseket. A Pp.217. § (3) bekezdése alapján részletekben történő teljesítést rendelt el, figyelemmel az alperesek által előadott jövedelmi adataikra, és a kölcsöntartozás nagyságára.

A felperes fellebbezésében a részítélet keresete szerinti megváltoztatását kérte. Hangsúlyozta, hogy ugyan devizaalapú hitelt nyújtott az alpereseknek, tehát a hitel folyósítása és a hitel törlesztése forintban, azonban a fennálló tartozás és a törlesztőrészlet nyilvántartása devizában történik. Az annuitás szabályai szerint számította ki a törlesztőrészleteket oly módon, hogy az devizában fix összeg az adott kamatperióduson belül. A törlesztésre forintban került sor, az aktuális árfolyam alkalmazásával, az árfolyamkockázatot az alperesek vállalták. A felperes a felmondással egyidejűleg euró pénznemben közölte az okirat kiállításának napján esedékes teljes tartozást. Az alperesek sem a kölcsönszerződésben foglaltakat nem támadták meg, sem a szerződés alapján kiszámított, és a fizetési felszólításban és felmondólevélben foglalt tartozás tekintetében nem emeltek kifogást az összeg nagysága és pénzneme ellen.

Utalt arra is a fellebbezés, hogy a kölcsönszerződés 4.4. pontja alapján meghatározott kamatot érvényesítheti, ugyanis az alperesek a szerződés aláírásával tudomásul vették, hogy amennyiben késedelmesen teljesítenek, akkor az azzal felmerült valamennyi többletköltség (kamatt, késedelmi kamatt, késedelmes törlesztési megbízás miatti többlet kamatköltség, stb.) őket terheli. A szerződés 4.5. pontja szerint a felperes a lejárt, azaz az esedékességkor ki nem fizetett devizaösszeget jogosult a deviza eladási árfolyamán átszámított forint ellenértéke szerint lejárt forint hitelként nyilvántartani, amelynek kamata a jegybanki alapkamat + 5 % pont kamatfelár és a felperes hatályos hirdetményében közzétett bankkölcsönökre érvényes késedelmi kamatt (akkor 6 %).

A felperes az elsőfokú eljárás során minden olyan iratot és adatot a bíróság rendelkezésére bocsátott, amely a jogvita kereseti kérelemmel egyező tartalmú elbírálását megalapozta. A becsatolt fizetési ütemterv a fizetési meghagyás benyújtásakor fennálló valamennyi tartozást tartalmazta, a felperes a tartozást tőkésítette, és ezért kérte ezen összeg után az ügyleti és késedelmi kamatból álló kamatot.

Az elsőfokú bíróságnak euró pénznemben kellett volna megítélnie a tartozást. Ezzel kapcsolatosan utalt a Ptk.231. § (1) és (2) bekezdésére. A deviza mennyiséget a felperes maga is vásárolta, ugyanezen devizaösszeget kívánja visszakapni. A bíróság ezzel szemben úgy bírálta el a pert, mintha a felek között forintalapú kölcsönszerződés jött volna létre. A felperes a fizetési meghagyás iránti kérelem benyújtásának időpontjára tőkésítette a követelést. A késedelem időszakára kamatot számolt el. A bíróság tévesen csak a felmondás időpontjában foglalt és az alperesek által meghatározott tőketartozás megfizetésére kötelezte az alpereseket.

A felperes fellebbezésében támadta a részletfizetésre irányuló rendelkezéseket. Álláspontja szerint a 120 hónapos részletekben történő teljesítés elrendelése a felperesnek rendkívül méltánytalan, így 2012. május 1-jétől fogva egyösszegben esedékesen kérte a kamatokkal és költségekkel terhelt tőketartozás megfizetésére kötelezni az alpereseket.

Az alperesek fellebbezési ellenkérelme a részítélet helyes indokai alapján való helybenhagyására irányult.

A felperes fellebbezése az alábbiak szerint túlnyomórészt alapos.

Az elsőfokú bíróság a felek között a Ptk.523. § (1) bekezdésére épülő jogviszony tartalmának feltárásához szükséges bizonyítást lefolytatta, a beszerzett peradatok okszerű mérlegelésével megállapított tények helyes jogi értékelésével jutott arra a jogkövetkeztetésre, hogy a kölcsönszerződés felperes általi felmondása a Ptk.321. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel a szerződést megszüntette, ennél fogva a megszűnés előtt már nyújtott szolgáltatások szerződésszerű pénzbeli ellenértékének, illetőleg a már teljesített pénzbeli szolgáltatás megfelelő ellenszolgáltatásának elszámolása szempontjából a szerződés felmondásának időpontja az irányadó. Ezzel az időponttal vált esedékessé az alperesek szerződésből fakadó kötelezettségeinek elszámolása. A felmondás időpontjában esedékes tartozásokon felül nem ügyleti, hanem késedelmi kamatfizetési kötelezettség terheli őket. Ez utóbbi mértéke - ahogy arra az elsőfokú bíróság helytállóan utalt - a felek szerződése szerint határozandó meg. (BH1996.215., BH2003.204.)

Az elsőfokú bíróság helyesen foglalt állást az alperesi tartozás pénznemét tekintve is: a felperes fellebbezésével szemben a perbeli esetben a felek közti szerződés alapján az adósok fizetési kötelezettségüknek forint pénznemben kötelesek eleget tenni.

A kifejtettekre figyelemmel az alperesi tartozás pénzneme, illetőleg a kölcsöntartozás felmondásával kapcsolatos elszámolás módja tekintetében az elsőfokú bíróság döntése és annak indokolása maradéktalanul helytálló.

Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló peradatok helyes mérlegelésével foglalt állást akként, hogy a lefolytatott bizonyítás anyaga nem tette lehetővé a felperesi követelés összezszerűségének pontos meghatározását. Tévedett ugyanakkor, mikor a marasztalás összegének megállapítását kizárólag az alperesek részbeni elismerő nyilatkozatára alapította. A felperes által keresete alapjául alkalmazott téves elszámolási mód, az ezek alátámasztásául téves szempontok alapján kidolgozott kimutatások és az alperesek által az összezszerűség tekintetében tett vitató nyilatkozatok mellett a felperesi követelés összezszerűségének

bizonyítására a továbbiakban kizárólag könyvszakértő perbevezetésével lett volna mód. Téves az alpereseknek a másodfokú eljárás során kifejtett azon jogi álláspontja, hogy az összecszerűség további bizonyítása nem szakkérdés. Az alpereseknek a szerződés felmondásáig eltelt időben esedékessé váló tartozásai, annak részteljesítései, illetőleg a felmondást követően eszközölt részteljesítések szerződésszerű elszámolása, ezzel együtt a felperes által nyilvántartott adatok megfelelő ellenőrzése és vizsgálata, ennek eredményeképpen az alperesek felmondáskori tartozásának pontos megállapítása ezirányú különleges szakértelem hiányában a bíróság számára kizárólag szakértői bizonyítás útján lehetséges.

A Pp.3. § (3) bekezdése kapcsán kialakult bírói gyakorlat értelmében a bíróságnak a bizonyítási teher, a bizonyítandó tények és a bizonyítás sikertelenségének jogkövetkezménye keretein túl a bizonyítás lehetséges módjára, valamely bizonyítási eszköz indoklására általában nem terjed ki a tájékoztatási kötelezettsége. Amennyiben a bizonyítandó tény vagy körülmény megállapításához azonban olyan különleges szakértelemre van szükség, amellyel a bíróság nem rendelkezik, azaz e tekintetben szakértő kirendelése válik szükségessé, úgy erről a bíróságnak a feleket tájékoztatnia kell. Az elsőfokú bíróság ezen kötelezettségének nem tett eleget, így a másodfokú eljárás során az ítéltábla pótolta azt.

A másodfokú eljárás során lefolytatott - a fentebb kifejtettekre tekintettel eljárásjogilag megengedett - bizonyítás eredményeképpen megállapítható volt az alpereseknek a kölcsön felmondása időpontjában esedékes tartozása. A könyvszakértői vélemény aggálytalan, sem önmagával, sem egyéb peradattal ellentétben nem álló megállapítása alapján az ítéltábla megállapította, hogy 2010. május 12-én, tehát a szerződés felmondással való megszűnése időpontjában az alperesek fennálló kölcsöntartozása kamatokkal és kezelési költséggel együtt 36.413.289.-Ft volt. A szakvélemény nem vitatott megállapítása szerint a szerződés felmondása után az alperesek részéről 347.555.-Ft törlesztésre került sor. Így a szakértői vélemény 36.065.734.-Ft-ban határozta meg az alperesek fennálló tartozását.

Az ítéltábla rámutat arra is, hogy ugyan az alperesek a másodfokú eljárás során beszerzett szakértői vélemény megállapításának megkérdőjelezése céljából (Pf.23/A/1. alatt) igazságügyi könyvszakértőtől származó észrevételeket csatoltak, ezen okirat azonban csupán 2013. március 5. napján érkezett a másodfokú bírósághoz, holott az alperesek 2012. október 2-án átvették (Pf.17. sorszám alatt) a szakértői véleményt azzal a felhívással, hogy arra 15 napon belül terjesszék elő észrevételeiket, illetve közöljék, hogy kéri-e a szakértő tárgyalásra való megidézését. A felhívásra 18. sorszám alatt más tárgyú, a szakértői bizonyítás indoklásának megkérdőjelezésére irányuló észrevételeket tettek, a szakértői megállapításokat azonban nem vitatták. Erre figyelemmel az elkészen érkezett szakértői észrevételeket az ítéltábla a Pp. 3.§ (4) bekezdés utolsó fordulata alapján mellőzni volt köteles, hisz ezt az alperesek nekik felróható okból elkészen, illetve a jóhiszemű pervittel össze nem egyeztethető módon terjesztették elő.

A felperes a másodfokú eljárás során a könyvszakértői véleményben foglaltak szerint kérte az alperesek marasztalását. Ezen nyilatkozata értelmében megállapítható, hogy a Ptk.293. §-ában foglaltaktól - a jogosult számára megengedett módon - eltérve, az alperesekre nézve kedvezőbb elszámolás mellett a felmondás utáni részteljesítéseket a főtartozásra kérte elszámolni.

A kifejtettkre figyelemmel az ítéletábra a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság részítéletének megfellebbezett rendelkezését részben megváltoztatva a kölcsöntartozást érintően a rendelkező részben írtak szerint emelte fel az alperesek marasztalását.

Alaposnak ítélte az elsőfokú bíróság a részletfizetés engedélyezésének mellőzésére irányuló felperesi fellebbezési kérelmet. Ennek során figyelemmel volt arra, hogy a kölcsöntartozás nemteljesítése miatti felmondást követően az alperesek 2011. március 16-ig terjedően mindösszesen 347.555.-Ft-ot törlesztettek, azóta az elsőfokú ítéletben foglalt és általuk sem vitatott marasztalás ellenére - a felek másodfokú tárgyaláson tett egybehangzó nyilatkozata szerint - részükről teljesítés nem történt. Megállapítható tehát, hogy az alperesek részéről fizetési készség az elmúlt többéves időszakban nem mutatkozott, erre figyelemmel az ítéletábra egyetértett azon fellebbezési érveléssel, hogy a felperes számára a hosszú fizetési határidőt engedélyező részletfizetési rendelkezés rendkívül méltánytalan, így a részletfizetés engedélyezésére irányuló részítéleti rendelkezéseket az ítéletábra mellőzte.

A pernyertesség-pervesztesség megváltozott arányára figyelemmel az ítéletábra felemelte az alperesek által a felperesnek fizetendő perköltség összegét. Ennek során arra volt figyelemmel, hogy a felperes 95 %-ban pernyertesnek bizonyult, így a lerótt kereseti illeték ezzel arányos részének megtérítésére tarthat igényt. Az ügyvédi munkadíjból álló elsőfokú perköltségről az ítéletábra a 32/2003.(VIII.22.) IM. rendelet 3. § (2) bekezdés b.) pontja szerinti összegnek a (6) bekezdés alapján való - a jogi képviselő által kifejtett tényleges ügyvédi tevékenységgel arányos - mérséklésével határozott.

A fellebbezési eljárásban a felperes 70 %-ban minősült pernyertesnek, így a Pp.81. § (1) bekezdése alapján az alperesek megfizetni kötelesek a felperes által előlegezett fellebbezési illeték és szakértői díj 70 %-át (580.000.-Ft és 216.000.-Ft), továbbá a fentebb felhívott rendeletnek megfelelően 156.000.-Ft-ban megállapított másodfokú ügyvédi munkadíjat. Mind az első-, mind a másodfokú ügyvédi munkadíj magában foglalja az ÁFA összegét is.

Győr, 2013. március hó 6. napján

Dr.Világi Erzsébet sk.
a tanács elnöke

Dr. Maurer Ádám sk.
előadó bíró

Dr. Havasiné dr. Orbán Mária sk.
bíró

A kiadmány hitelélül:

Kiadó:

